

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 50)

Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/372)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.1/196-342/2504

3.6.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığımıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

1/875 Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.1/101-1424/706

9.2.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 28.1.1999 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

TASARI GEREKÇESİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti arasında ikili sosyal güvenlik alanında sözleşme imzalanması amacıyla başlatılan temaslara sonucunda 06-10 Ekim 1997 tarihlerinde İstanbul'da yapılan görüşmelerde mutabakat sağlanan Türkiye-Makedonya Sosyal Güvenlik Sözleşmesi parafte edilmiş, bu Sözleşme 06 Temmuz 1998 tarihinde Üsküp'te Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Prof. Dr. Nami Çağan ile Ma-

kedonya Cumhuriyeti Hükümeti adına Çalışma ve Sosyal Politika Bakanı Sayın Naser Ziberi tarafından imzalanmıştır.

İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi her iki ülkenin vatandaşlarına ve hak sahiplerine çeşitli haklar sağlamakta olup, buna göre;

- Her iki âkit taraf vatandaşları sosyal güvenlik hakları yönünden eşit işlem göreceklendir.

- Her iki âkit tarafa geçen sigortalı hizmet sürelerinin birleştirilmesi mümkün olacaktır.

- Geçici görevli olarak diğer âkit tarafta çalışanların, kendi nam ve hesabına çalışan ve diğer âkit taraf ülkesinde bulunanların, elçilik, konsolosluk, temsilcilik gibi diplomatik misyon mensuplarının ve devlet hizmeti görmek üzere diğer taraf ülkesinde bulunanların tâbi olacağı sosyal güvenlik mevzuatı belirlenmiş olacaktır.

- Aylık veya gelir almakta iken diğer âkit taraf ülkesine giden ve burada ikâmet edenlerin aylıkları yeni ikâmet yerinde de ödenecektir.

- Sigortalının kendisi ya da bakmakla mükellef olduğu aile bireylerinin diğer âkit tarafta bulunması ve hastalanmaları halinde, sağlık yardımlarından, bağlı bulunduğu kurum hesabına yararlanmaları imkânı sağlanmaktadır.

- Her iki âkit taraf sigortalılarının geçici işgöremezlik hallerinde sağlık ve diğer para yardımlarından yararlanmaları mümkün olacaktır.

- İş kazası veya meslek hastalığı geliri almakta iken ikâmetgahlarını diğer âkit taraf ülkesinde nakledenlere bu gelirleri diğer tarafta da ödenmeye devam edecektir.

- Malûliyet aylığı alan ve diğer tarafta ikâmet edenlerin tıbbî kontrolleri, ikâmet yerinin sosyal güvenlik kuruluşu tarafından yapılacaktır.

- Her iki âkit taraf yetkili makam ve kurumları sosyal güvenlik alanında birbirlerine her türlü yardımı sağlayacak, gereken kolaylığı gösterecektir.

Öte yandan, Sözleşme metni,

Tanımları, uygulanacak mevzuatı, uygulamanın kapsadığı kişileri, işlem eşitliğini, yardımların ihracını, her iki ülke bakımından ikâmet ve sigortalılık sürelerinin tanımını, geçici görevlilerin tâbi olacağı mevzuatı, süre birleştirilmesi ile ilgili hususları, iş kazası, meslek hastalığı, analık, hastalık, malûllük, yaşlılık ve ölüm yardımlarını ve bu yardımların belirlenme ve ödenmesine dair usulleri her iki ülkenin mevzuatı bakımından yapılacak yardımların hesaplanmasını, ülkelerin yetkili makam ve kurumları arasındaki karşılıklı yardımlaşmayı, talep, bildiri ve itirazların sunulmasını, ihtilafların çözümüne ilişkin hususları, yürürlük, süre ve sona erme gibi hükümleri, düzenlemektedir.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti arasında ikili sosyal güvenlik alanında Sözleşme imzalanması amacıyla başlatılan temaslardan sonucunda 06-10 Ekim 1997 tarihlerinde İstanbul'da yapılan görüşmelerde mutabakat sağlanan Türkiye-Makedonya Sosyal Güvenlik Sözleşmesi parafe edilmiş, bu Sözleşme 06 Temmuz 1998 tarihinde Üsküp'te Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Prof. Dr. Nami Çagan ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti adına Çalışma ve Sosyal Politika Bakanı Sayın Naser Ziberi tarafından imzalanmıştır.

İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi her iki ülkenin vatandaşlarına ve hak sahiplerine çeşitli haklar sağlamakta olup, buna göre;

- Her iki âkit taraf vatandaşları sosyal güvenlik hakları yönünden eşit işlem göreceklerdir.
- Her iki âkit tarafta geçen sigortalı hizmet sürelerinin birleştirilmesi mümkün olacaktır.
- Geçici görevli olarak diğer âkit tarafta çalışanların, kendi nam ve hesabına çalışan ve diğer âkit taraf ülkesinde bulunanların, elçilik, konsolosluk, temsilcilik gibi diplomatik misyon mensuplarının ve devlet hizmeti görmek üzere diğer taraf ülkesinde bulunanların tâbi olacağı sosyal güvenlik mevzuatı belirlenmiş olacaktır.
- Aylık veya gelir almakta iken diğer âkit taraf ülkesine giden ve burada ikâmet edenlerin aylıkları yeni ikâmet yerinde de ödenecektir.
- Sigortalının kendisi veya bakmakla mükellef olduğu aile bireylerinin diğer âkit tarafta bulunması ve hastalanmaları halinde, sağlık yardımlarından, bağlı bulunduğu kurum hesabına yararlanmaları imkânı sağlanmaktadır.
- Her iki âkit taraf sigortalılarının geçici işgöremezlik hallerinde sağlık ve diğer para yardımlarından yararlanmaları mümkün olacaktır.
- İş kazası veya meslek hastalığı geliri almakta iken ikâmetgahlarını diğer âkit taraf ülkesine nakledenlere bu gelirleri diğer tarafta da ödenmeye devam edecektir.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Komisyonu
Esas No.: 1/372
Karar No.: 14

2.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20 nci Yasama Döneminde, Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan "Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı", 18.4.1999 tarihinde yapılan Milletvekili Erken Genel Seçimleri sonrasında 20 nci Yasama Döneminin sona ermesi ile hükümsüz sayılmıştır. Kurulan 57 nci Hükümet, Tasarının İçtiştiği 77 nci maddesi uyarınca yenilenmesini kararlaştırmış ve sözkonusu Tasarı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca 17.6.1999 tarihinde Tali Komisyon olarak Komisyonumuza, Esas Komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuz 1.7.1999 tarihinde yaptığı 3 üncü birleşiminde Başbakanlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve Dışişleri Bakanlıkları temsilcilerinin de katılımlarıyla Tasarıyı inceleyip görüşmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti arasında ikili sosyal güvenlik alanındaki sözleşme imzalanması amacıyla başlatılan temaslardan sonucunda 6-10 Ekim 1997 tarihinde İstanbul'da yapılan görüşmelerde anlaşma sağlanan Türkiye-Makedonya Sosyal Güvenlik Sözleşmesi parafe edilmiş, bu sözleşme 6.7.1998 tarihinde Üsküp'te Türkiye Cumhuriyeti adına Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ile Makedonya Cumhuriyeti adına Çalışma ve Sosyal Politika Bakanı arasında imzalanmıştır.

Tasarı ile 6.7.1998 tarihinde Üsküp'te imzalanan ve her iki ülkenin vatandaşlarına ve haksahiplerine karşılıklı sosyal güvenlik hakları sağlayan "Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi"nin onaylanması uygun bulunmaktadır.

Tasarının genel gerekçesi Komisyonumuzca kabul edilerek maddelerine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi ile yürürlüğe ilişkin 2 ve yürütmeye ilişkin 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Dışişleri Komisyonuna sunulmak üzere arz olunur.

Başkan	Sözcü
<i>Ertuğrul Kumcuoğlu</i>	<i>Ali Emre Kocaoğlu</i>
Aydın	İstanbul
Kâtip	Üye
<i>Sebahat Vardar</i>	<i>Yakup Budak</i>
Bilecik	Adana
Üye	Üye
<i>Mahfuz Güler</i>	<i>Mustafa Karshoğlu</i>
Bingöl	Bolu
Üye	Üye
<i>Ersoy Özcan</i>	<i>Melek Denli Karaca</i>
Bolu	Çorum
Üye	Üye
<i>Ali Ahmet Ertürk</i>	<i>Hakkı Oğuz Aykut</i>
Edirne	Hatay
Üye	Üye
<i>Ali Güner</i>	<i>Doğan Baran</i>
Iğdır	Niğde
Üye	Üye
<i>Prof. Dr. Mehmet Said Değer</i>	<i>Ahmet Zamanlı</i>
Şırnak	Tekirdağ
Üye	Üye
<i>Reşat Doğru</i>	<i>Ali Kemal Başaran</i>
Tokat	Trabzon
Üye	Üye
<i>Mustafa Niyazi Yılmaz</i>	<i>Mesut Türker</i>
Şanlıurfa	Yozgat

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE MAKEDONYA CUMHURİYETİ ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİNİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No.: 11372

Karar No.: 35

15.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 13 Temmuz 1999 tarihli 6 ncı birleşiminde Dışişleri Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

İki âkit taraf vatandaşlarının sosyal güvenlik hakları yönünden eşit işlem görmelerini, hizmet birleştirilmesi ile ilgili hususları, çeşitli konularda tâbi olacakları mevzuatı düzenleyen Tasarı Komisyonumuzca uygun görülmüş ve gerekçede yapılan değişiklikle kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Kâmrân İnan</i>	<i>B. Suat Çağlayan</i>
Van	İzmir
Kâtip	Üye
<i>Mehmet Ali Bilici</i>	<i>Miñdat Kayayerli</i>
Adana	Afyon
Üye	Üye
<i>Nesrin Ünal</i>	<i>Teoman Özalp</i>
Antalya	Bursa
Üye	Üye
<i>Hasan Erçelebi</i>	<i>Mahmut Erdir</i>
Denizli	Eskişehir
Üye	Üye
<i>M. Bedri İncetahtacı</i>	<i>Mustafa Yaman</i>
Gaziantep	Giresun
Üye	Üye
<i>Ayfer Yılmaz</i>	<i>Azmi Ateş</i>
İçel	İstanbul
Üye	Üye
<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Osman Yumakoğulları</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Rahmi Sergin</i>	<i>Cevdet Akçaltı</i>
İzmir	Kütahya
Üye	Üye
<i>Basri Coşkun</i>	<i>M. Necati Çetinkaya</i>
Malatya	Manisa

Üye

Birol Büyükköztürk

Osmaniye

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE MAKE-
DONYA CUMHURİYETİ ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİNİN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDU-
ĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. – 6 Temmuz 1998 tarihinde Üsküp'te imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi"nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE MAKE-
DONYA CUMHURİYETİ ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİNİN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDU-
ĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bilent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

A. Tümen

İçişleri Bakanı

C. Bayar

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

H. B. Aktan

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. Şahin

Turizm Bakanı

A. Tan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. Uluğbay

Devlet Bakanı

H. Gemici

Adalet Bakanı

Prof. Dr. S. Öztekin

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

A. İlksoy

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

M. Erdir

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

Prof. Dr. A. Z. Aktaş

Orman Bakanı

A. Sezer

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Millî Savunma Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Maliye Bakanı

Z. Temizel

Sağlık Bakanı

M. G. Karahan

Çalışma ve Sos. G. v. Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Kültür Bakanı

İ. Talay

Çevre Bakanı

F. Aytekin

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
MAKEDONYA CUMHURİYETİ
ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİ

"Türkiye Cumhuriyeti" ile "Makedonya Cumhuriyeti" (Metnin devamında "Taraflar" ülkeler olarak adlandırılacaklardır.) aralarındaki sosyal güvenlik alanını kapsayan konuları düzenlemek amacıyla aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır.

BÖLÜM I

GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Tanımlar

(1) Bu Sözleşmenin uygulanmasında:

1.1 "Ülke"

Türkiye bakımından, Türkiye Cumhuriyetini,
Makedonya bakımından, Makedonya Cumhuriyetini,

1.2 "Mevzuat"

Madde 2'de belirtilen kanunları, tüzükleri ve diğer mevzuatları,

1.3 "Yetkili Makam"

Türkiye bakımından, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile diğer ilgili Bakanlıkları,
Makedonya bakımından, Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığını,

1.4 "Yetkili Kurum"

Madde 2'de belirtilen mevzuatın uygulanmasından sorumlu Kurum veya Kurumları,

1.5 "Sigortalı"

Madde 2'de belirtilen mevzuatlara tâbi olan veya tâbi olmuş kimseyi,

1.6 "Sigortalılık Süresi"

Prin veya kesenek ödenmiş olan ve ödenmiş sayılan süreyi,

1.7 "Aile Ferdi"

Tarafların kurumlarının uyguladığı mevzuatta tanımlanan veya öyle kabul edilen kimseyi,

1.8 "İkâmet"

Sürekli ikâmet yerini,

1.9 "Geçici İkâmet"

Taraf ülkelerden birinde ikâmet eden kimsenin diğer taraf ülkede geçici bulunduğu yeri,

1.10 "Yardım"

Tarafların kendi mevzuatlarına göre tanımlanan nakdi ve aynî yardımlar veya bağışları ifade eder.

(2) Bu maddede tanımlanmayan herhangi bir terim, uygulanacak mevzuatta kendisine atfedilen anlamı taşır.

Madde 2

Sözleşmenin Uygulanacağı Mevzuat

(1.) Bu Sözleşme aşağıdaki mevzuata uygulanır:

1. Türkiye bakımından:

1.1 İşçileri (Tarım işçileri dahil) kapsayan sosyal sigortalar (Hastalık, Analık, İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları, Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm) hakkındaki mevzuat,

1.2 Devlet memur ve hizmetlilerini kapsayan T.C. Emekli Sandığı hakkındaki mevzuat, (Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm)

1.3 Esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar ile tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar hakkındaki mevzuat, (Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm)

1.4 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20 nci maddesine tâbi sandıklarla ilgili mevzuat,

2. Makedonya bakımından:

2.1 Sağlık sigorta ve sağlık koruma,

2.2 Emeklilik ve malûllük sigortası,

2.3 Çalışma sırasında kaza ve meslekî hastalığa kapılma sigortası,

2.4 İşsizlik sigortası,

2.5 Çocuklar için ek ödeme,

(2.) Bu Sözleşme, 3 üncü paragraf hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 1 inci paragrafta belirtilen mevzuatı değiştiren, ilaveler getiren, birleştiren veya yerine geçen kanun, tüzük ve diğer mevzuatlara da uygulanır.

(3.) Bir tarafın mevzuatında kişi ve hak kapsamını genişleten düzenlemeler, diğer tarafa üç ay içerisinde bildirilir. Bu bildirim, bildirim alındığı tarihten itibaren diğer tarafça üç ay içerisinde bir itirazda bulunulmadıkça bu Sözleşme kapsamında uygulanır.

(4.) Yeni bir sosyal sigorta koluna ilişkin mevzuat, Taraflar arasında bu maksatla Sözleşme yapılması şartıyla uygulanır.

Madde 3

Uygulanmanın Kapsadığı Kişiler

Bu Sözleşme, bir veya her iki Taraf mevzuatına tâbi olan veya tâbi olmuş kimseler ile bunların iki ülkeden birinin uygulanan mevzuatının kapsamında bulunan aile fertlerine ve geride kalan hak sahiplerine uygulanır.

Madde 4

İşlem Eşitliği

3 üncü maddede tanımlanan kimseler âkit Tarafların mevzuatına göre hak ve yükümlülük bakımından eşit işlem görürler.

Madde 5

Yardımların İhracı

(1.) Bu Sözleşme dolayısıyla elde edilen yardımlar dahil, 3 üncü maddede tanımlanan herhangi bir kimseye bir Taraf mevzuatı uyarınca ödenecek yardımlar, o kimsenin diğer Taraf ülkesinde ikâmet ediyor olması nedeniyle herhangi bir indirim, değişiklik, durdurma, iptal veya hacze tâbi tutulamaz ve bu yardımlar diğer Taraf ülkesinde de ödenir.

(2.) İlgilinin üçüncü bir ülkede ikâmet etmesi durumunda da bu maddenin 1 inci paragraf hükmü uygulanır.

BÖLÜM II

UYGULANACAK MEVZUAT İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

Madde 6

7 ve 8 inci maddelerde aksine hüküm bulunmuyorsa,

Bir Taraf ülkesinde istihdam edilen bir kimse o işle ilgili olarak, sadece o Tarafın mevzuatına, Daimî olarak bir Taraf ülkesinde ikâmet eden ve diğer Tarafın ülkesinde veya her iki taraf ülkesinde kendi hesabına kendi işinde çalışan bir kimse, o işle ilgili olarak sadece daimî ikâmet ettiği Tarafın mevzuatına, tâbi olur.

Madde 7

(1.) Bir Tarafın mevzuatına tâbi olan ve işvereni tarafından diğer Taraf ülkesinde 24 ayı geçmeyecek bir süre için istihdam edilmek üzere gönderilen bir kimse, bu hizmetleri birinci Taraf ülkesinde yapıyormuş gibi sadece birinci Taraf ülkesinin mevzuatına tâbi olur. Her iki Tarafın yetkili makamlarının önceden onayı ile bu 24 aylık süre, toplam olarak 60 ayı geçmemek kaydı ile uzatılabilir.

(2.) Taraf ülkelerden birinin topraklarında kendi nam ve hesabına çalışan bir kişi, kendi işini geçici olarak ikinci Taraf ülkenin topraklarında gerçekleştirmek üzere bu ülkeye gittiği takdirde, 24 aya kadar, birinci ülkede çalışıyor gibi hakkında birinci ülkenin mevzuatı uygulanır. Her iki tarafın yetkili makamlarının önceden onayı ile bu 24 aylık süre 60 ayı geçmemek kaydı ile uzatılabilir.

(3.) Taraf ülkelerin birinde merkezi olan hava, kara veya telekomünikasyon firmalarında çalışan birinin diğer Taraf ülkeye gönderilmesi halinde gönderen tarafın mevzuatı uygulanır.

(4.) Gemi mürettebatı ve gemide bulunan diğer görevliler, geminin taşıdığı bayrağın temsil ettiği Taraf ülke mevzuatına tâbidirler.

(5.) Ülkelerden birinin diğer Taraf ülkesindeki şube veya temsilciliğinde istihdam edilen kişiler, şube veya temsilciliğin bulunduğu Taraf ülkenin mevzuatına tâbidirler.

(6.) Bir Taraf ülkenin devlet ve kamu hizmetlerinde, resmî temsilciliklerinde veya buna mukabil kuruluşlarında istihdam edilen kimseler, vatandaşı olduğu tarafın mevzuatına tâbi olurlar. Bu işyerlerinde istihdam edilen kimseler, diğer Tarafın vatandaşı iseler veya daimî olarak o ülkede ikâmet etmekte iseler haklarında daimî ikâmet ettikleri ülkenin mevzuatının uygulanmasını ise başladıkları tarihten itibaren üç ay içinde talep edebilirler.

Madde 8

Diplomatik ve Konsolosluk Temsilcilikleri

(1.) Diplomatik ve konsolosluk temsilciliklerinde çalışanlar ve bunlarla eşdeğer görülen kişiler ile buralarda yerel personel olarak görevli bulunan kişiler hakkında gönderildikleri hallerde, gönderen tarafın mevzuatı uygulanır.

(2.) Bir taraf ülkesinde, ülkeleri tarafından gönderilmeyen kişiler hakkında ise çalıştıkları taraf ülkenin mevzuatı uygulanır.

(3.) Maddenin 1 ve 2 nci bendinde belirtilenlerin dışında, diplomatik veya konsolosluk temsilciliğinin ülkesi vatandaşı olan kimseler veya daimî olarak ülkede ikâmet eden kimseler taleplerine binaen, çalışmaya başlama tarihinden itibaren üç ay içinde taraf ülkelerden birinin mevzuatının uygulanmasını tercih edebilirler.

Madde 9
İstisnalar

İşçi ve işverenin müşterek talepleri esas alınarak her iki Tarafın yetkili makamları veya bu makamlar tarafından belirlenen yetkili kurumlarının muvafakati ile Sözleşmenin 6 nci ve 7 nci madde hükümlerine istisnalar getirilebilir.

BÖLÜM III
ÖZEL HÜKÜMLER

KISIM I
HASTALIK VE ANALIK YARDIMLARI

Madde 10

Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

Taraflardan birinin mevzuatına göre hastalık ve analık yardımları hakkının doğması, korunması ve yeniden kazanılmasının, belirli sigortalılık sürelerinin tamamlanmasına bağlı olduğu hallerde, bir Tarafın yetkili kurumu, diğer Tarafın mevzuatına göre tamamlanmış sigortalılık sürelerini aynı zamana rastlatmamak kaydıyla kendi mevzuatına göre tamamlanmış süreler gibi dikkate alır.

Madde 11

Sağlık Yardımlarından Yararlanma

(1.) Diğer Tarafıta ikâmet eden veya geçici olarak bulunan ve bir Taraf mevzuatına göre yardım hakkını kazanmış olan sigortalı, sağlık yardım hakkına sahiptir. Bu yardım hakkı geçici veya devamlı bulunulan ülkenin kurumu tarafından bu kurumun mevzuatına göre, yetkili kurumun hesabına sağlanır.

(2.) İşverenleri tarafından belli bir işin icrası için geçici görevle diğer Taraf ülkesine gönderilen sigortalıların durumları tedaviyi gerektirdiği zaman iş merkezinin bulunduğu ülkenin Sosyal Güvenlik Kurumu hesabına, hastalık veya analık sigortası yardımlarından, hastaneye yatırılma dahil, yararlanırlar.

(3.) Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı çalışan kimselerin geçici olarak diğer Taraf ülkesinde buldukları sırada, sağlık durumları derhal (acil) tedaviyi gerektirdiği zaman, kayıtlı buldukları ülkenin yetkili sosyal güvenlik kurumları hesabına hastalık sigortası yardımlarından, hastaneye yatırılma dahil, yararlanırlar.

(4.) 1 inci, 2 nci ve 3 üncü paragraflarda belirtilen kimseler, diğer Taraf ülkesinde başlattıkları tedavilerini kayıtlı oldukları ülkede sürdürülebilirler.

(5.) 1, 2, 3 ve 4 üncü paragraflarda yer alan hükümler sigortalı ile yaşayan veya ikâmet eden ve sağlık yardımlarına müstehak olan sigortalının, aile fertleri için de geçerlidir.

Madde 12

(1.) Sigortalı bulunduğu Taraf ülke mevzuatına göre sağlık yardımına hak kazanmış olan kişinin, diğer Taraf ülkesinde ikâmet eden aile fertleri, ikâmet ettikleri ülkenin mevzuatına göre sağlık yardımlarından faydalanma hakkına sahip bulunmamak şartı ile hastalık, analık sigortasıyla sağlanan sağlık yardımlarından faydalanırlar.

(2.) 1 inci fıkrada sözü edilen aile fertleri ikâmetgâhlarını yetkili kurumun bulunduğu ülkeye naklettiklerinde veya geçici olarak bulduklarında sağlık yardımlarından, bu Taraf mevzuatındaki hükümlere göre faydalanırlar.

(3.) Sigortalının sağlık yardımlarına hak kazanıp kazanmadığı istihdam edildiği ülke mevzuatına göre tayin edilir.

(4.) Sigortalının diğer Tarafıta ikâmet eden aile fertleri, bu sigortalının çalıştığı ülkedeki mevzuata göre kazanılan sağlık yardımlarından yetkili kurum hesabına yararlanır.

(5.) Hak kazanma şartları, aile fertlerinin kimler olduğu ve yardımların süresi yetkili kurumun mevzuatına göre belirlenir.

Madde 13

Aylık Sahiplerinin

Sağlık Yardımlarından Yararlanmaları

(1.) Her iki Taraf ülkenin mevzuatına göre aylık veya gelir bağlanmış olan kimseye sağlık yardımları sadece ikâmet edilen ülkenin mevzuatına göre sağlanır.

(2.) Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre aylık veya gelir bağlanmış olan bir kimse, diğer Taraf ülkesinde ikâmet ettiği takdirde, sağlık yardımları, aylığı ödeyen ülkenin yetkili kurumunun nam ve hesabına ikâmet mahallindeki kurumca sağlanır.

(3.) Maddenin 1 inci paragrafında belirtilen kimselerin diğer Taraf ülkesinde geçici ikâmetlerinde, derhal (acil) yardım yapılmasını gerektirdiği zaman, daimî ikâmet edilen ülkenin yetkili kurumu hesabına olmak kaydıyla, sağlık yardımlarından yararlanırlar.

(4.) 1, 2 ve 3 üncü paragraflarda yer alan hükümler, aylık sahibinin aile fertleri için de geçerlidir.

(5.) Bu yardımlara hak kazanılıp, kazanılmadığı ile yardımların süresi ve aile fertlerinin tespiti, aylık veya gelir ödeyen ülkenin yetkili kurumunca, yardımların kapsamı ve ifa şekli ise ikâmet mahallindeki yetkili kurumca tespit edilir.

Madde 14

Sağlık Yardım Masraflarının Ödenmesi

Bu Sözleşme 11, 12, 13, 20 ve 22 nci maddelerinde öngörülen hallerde yapılan sağlık yardım masrafları, ilgilinin kayıtlı bulunduğu kurum tarafından, yardımları yapan ülkenin sosyal güvenlik kurumuna, İdarî Anlaşma ile tespit edilecek usul ve esaslar dahilinde ödenir.

Madde 15

Protezler ve Önemli Sağlık

Yardımları ile Para Yardımları

(1.) Protezler ve diğer önemli sağlık yardımları, 11 inci madde ile kapsanan ilgilinin hayatı ve sağlığı tehlike içinde olduğu (acil) haller dışında yetkili kurumun iznine tâbidir. Usul ve esaslar İdarî Anlaşma ile belirlenir.

(2.) Para yardımlarının (günlük ödeneklerin) ödenmesi 11 nci maddede belirtilen durumlarda ilgilinin kayıtlı bulunduğu kurumun mevzuatına göre sağlanır.

(3.) Taraf ülke mevzuatında sigortalıya yapılacak parasal yardımların aile fertlerinin sayısına göre belirlenmesi hükmü varsa, diğer Taraf ülkesinde ikâmet eden aile fertleri de dikkate alınır.

Madde 16

Analık Yardımları

(1.) Bir kadın sigortalının bir veya her iki Taraf mevzuatına göre analık yardımlarından faydalanma hakkına sahip olması halinde, bu kimse hakkında, gerekirse 10 uncu maddeye göre birleştirilen sigortalılık süreleri de nazara alınmak suretiyle, yalnız doğumun vuku bulduğu ülkede yürürlükte olan mevzuat hükümleri uygulanır.

(2.) Erkek sigortalının sigortalı olmayan eşi de analığı halinde sağlık yardımlarından yararlanır.

(3.) Analık yardımlarına hak kazanan bir kimseye yapılan sağlık yardımları, duruma göre bu Sözleşmenin 11 ve 12 nci maddelerindeki esaslar çerçevesinde karşılanır.

KISIM 2 MALÜLLÜK, YAŞLILIK VE ÖLÜM YARDIMLARI

Madde 17

Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

(1.) Bir Taraf mevzuatına göre yardıma hak kazanılması, korunması veya tekrar yardıma hak kazanılması sigortalılık süresiyle ilgili ise, Tarafların yetkili kurumu gerektiğinde bu Sözleşmede aksi öngörülmedikçe, diğer Taraftaki sigortalılık sürelerini aynı zamana rastlamamak kaydı ile kendi mevzuatına uygun olarak kabul eder.

(2.) Maddenin 1 inci paragrafının uygulanmasına rağmen yardıma hak kazanmayan bir kimse hakkında ilgili kurum, Tarafların sosyal güvenlik sözleşmesi imzalamış olduğu bir üçüncü ülkedeki sigortalılık sürelerini de birleştirir.

(3.) Taraflardan birinin mevzuatı gereğince sigortalı olarak ilk işe girme, yardımı koruma veya tekrar yardıma hak kazanma peşinen sigortalı olma süreleri veya diğer hususlarla şartlandırıldığı takdirde, diğer Taraftaki süreler ve ilk işe girme esas alınır.

Madde 18

12 Aydan Az Olan Sigortalılık Süreleri

(1.) Bir Taraf ülke mevzuatı gereğince dikkate alınması gereken sigortalılık süresi 12 aydan az ise, sadece bu sigortalılık süresi ile yardıma hak kazanma durumları hariç, bu süreler için yardım yapılmaz.

(2.) Maddenin 1 inci paragrafında belirtilen ve bir Tarafın ilgili kurumca sigortalılık süresi olarak kabul edilmeyen süreler, diğer Tarafın ilgili kurumun, ilgilinin yardıma hak kazanma, yardım hakkını koruma veya tekrar yardıma hak kazanma ve yardım miktarının tespiti bakımından, gerekirse bu süreyi kendi mevzuatına göre geçmiş gibi dikkate alır.

Madde 19

Yardımların Hesaplanması

(1.) Bir Tarafın mevzuatı gereğince 17 nci madde uygulanmadan bir yardım hakkı doğuyorsa, bu tarafın yetkili kurumu sadece kendi mevzuatı gereğince geçen sigortalılık sürelerini göz önünde bulundurarak yardımı tespit eder.

(2.) 1 inci fıkraya göre yardım hakkının mevcut olmaması halinde 17 nci maddeye göre sigortalılık süreleri dikkate alınarak yardımlar şöyle hesaplanır.

17 nci maddenin uygulanmasıyla ilgili kurum, toplam sigortalılık sürelerini kendi mevzuatı gereğince geçmiş gibi hesaplar. Bundan sonra hesaplanmış toplam süreden sadece kendi mevzuatına göre geçen süreyi nazara alarak yardımın miktarını belirler.

(3.) Tarafların mevzuatlarında aylığın azaltılması, durdurulması veya kesilmesi ile ilgili hükümler varsa, bu hükümler Sözleşmenin uygulanmasında da nazara alınır.

KISIM 3

İŞ KAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARI

Madde 20

Yardımlar

(1.) Sigortalı olduğu süre içinde iş kazası geçiren veya meslek hastalığına tutulan bir sigortalı yardımlardan Sözleşmenin III. Bölüm 1. Kısım hükümlerine uygun olarak sigortalı olduğu Tarafın mevzuatına göre yararlanır.

(2.) Taraplardan birinin bir iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan bir kimse, ikâmetgahını diğer Taraf ülkesine naklettiği zaman, kayıtlı bulunduğu yetkili kurumun iznini almak şartıyla bu yardımlardan yararlanmaya devam eder. Bu izin ilgili sağlık kuruluşu raporuna istinaden ve yetkili kurumun muvafakatı ile uzatılabilir.

(3.) Bir kimse ikâmetgahını diğer Tarafa naklettikten sonra iş kazası veya meslek hastalığının teşhisinde, daha önce kayıtlı bulunduğu kurumun muvafakatiyle, bu kurum hesabına iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortasının sağlık ve tedavi yardımlarından yararlanmaya hak kazanır.

(4.) 1, 2, 3 üncü paragraflarda öngörülen yardımlar, yetkili kurumun hesabına, geçici olarak bulunduğu Tarapta geçerli olan mevzuata göre verilir.

(5.) Yukarıdaki fıkralarda öngörülen protez, daha büyük cihaz ve daha önemli sağlık ve para yardımları 15 inci madde hükümlerine göre karşılanır.

Madde 21

Bir tarafın mevzuatına göre, bir iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meydana gelen daimi iş göremezlik derecesinin tayininde, diğer Taraf mevzuatına göre evvelce vukua gelmiş olan iş kazaları ve meslek hastalıkları da, kendi mevzuatına göre vukua gelmiş gibi nazara alınır. İlgiliye verilecek yardımların belirlenmesinde 23 üncü maddenin 2 nci paragraf hükümleri kıyasen uygulanır.

Madde 22

Meslek Hastalıkları ile İlgili Yardımlar

Meslek hastalığına uğrayan kimse, her iki Tarafın ülkesinde söz konusu hastalığa sebep olabilecek bir işte çalışmış ise, sigortalıya veya ölümü halinde hak sahiplerine yapılacak yardımlar, söz konusu işin en son icra edildiği Tarafın mevzuatına göre, ilgili bu mevzuatın öngördüğü şartları yerine getirmiş olması kaydı ile sağlanır.

Madde 23

Taraplardan birinin mevzuatına göre meslek hastalığından dolayı yardım yapılmış olan bir sigortalının, diğer Taraf ülkesinde ikâmet ettiği sırada bu hastalığın ağırlaşması halinde, aşağıdaki kurallar uygulanır.

1. Sigortalı, yeni ikâmet ettiği ülkede meslek hastalığının meydana gelmesine veya ağırlaşmasına sebep olabilecek bir işte çalışmamış ise, sigortalının ilk ülkede kayıtlı bulunduğu kurum, ağırlaşmayı da hesaba katarak, kendi mevzuatına göre gerekli yardımları yapar.

2. Sigortalı, yeni ikâmet ettiği ülkede böyle bir işte çalışmış ise, ilk ülkedeki kayıtlı bulunulan kurum, ağırlaşmayı hesaba katmaksızın, kendi mevzuatına göre yapılacak yardımları üzerine alır; yeni ikâmetgahın bulunduğu ülkede kayıtlı bulunulan kurum, sigortalıya kendi mevzuatına göre tayin edilen ve ağırlaşmadan sonra ödemesi gereken yardım tutarı ile ağırlaşmadan önce hastalık kendi ülkesinde meydana gelmiş olsaydı ödeyeceği yardım tutarı arasındaki farka eşit bir ek yardım öder.

KISIM 4

ÇOCUKLAR İÇİN EK ÖDEME

Madde 24

Yardımların Belirlenmesi

(1.) Çocuklar için ek ödeme hakkı, diğer Tarapta ikâmet eden çocuklar dahil, kişinin sigortalı olduğu ülke mevzuatı gereğince tespit edilir.

(2.) Çocuklar için ek ödeme hakkı, her iki Taraf mevzuatınca hak kazanılıyor ise sadece çocuğun ikâmet ettiği Tarafın mevzuatı uygulanır.

(3.) Bu maddenin 1 ve 2 nci fıkrasında belirtilen hükümler, emekli maaşı alanlar için de geçerlidir.

KISIM 5
İŞSİZLİK YARDIMLARI

Madde 25

İşsizlik Yardımları İçin Gerekli Koşullar

İşsizlik yardımları, sigortalının çalışmakta olduğu ülkede uygulanmakta olan mevzuat çerçevesinde yapılır. Yardımın belirlenmesinde diğer Tarafta geçen sigortalılık süreleri dikkate alınarak kendi mevzuatında öngörülen koşul, biçim ve usullere göre sağlanır.

BÖLÜM IV

TIBBİ KONTROL

Madde 26

Taraf ülkelerin birinde yaşayan veya bulunan kimselerin işgöremezlik durumlarının belirlenebilmesi için bir Taraf mevzuatına göre öngörülen tıbbi kontroller, yetkili kurumun talebi üzerine ve yetkili kurumun hesabına, ilgilinin yaşadığı kurumca yapılır.

Eğer tıbbi kontroller, her iki Tarafın mevzuatlarının uygulanması için yapıyorsa ilgilinin ikâmet ettiği veya geçici olarak bulunduğu kurum tarafınca yapılır ve kurumca masrafları karşılanır.

BÖLÜM V

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 27

İdarî Anlaşma

Bu Sözleşmenin uygulanması ile ilgili her türlü usul ve esaslar, taraflar arasında yapılacak İdarî Anlaşma ile belirlenir.

Madde 28

Bilgi Değişimi ve Karşılıklı Yardım

(1.) Bu Sözleşmenin uygulanmasından sorumlu yetkili makam ve kurumlar:

1.1 Mevzuatların izin verdiği ölçüde, bu Sözleşmenin uygulanması için gerekli her türlü bilgiyi birbirlerine bildirirler;

1.2 Bu Sözleşme veya bu Sözleşmenin uygulandığı mevzuat uyarınca herhangi bir yardımın ödenmesi veya bu yardıma hak kazanmanın tespiti ile ilgili olarak, kendi mevzuatlarının uygulanması ile ilgiliymiş gibi, birbirlerine yardımcı olurlar; ve

1.3 Mümkün olan en kısa zamanda, bu Sözleşmenin uygulanması için alınan tüm önlemleri veya Sözleşmenin uygulanmasını etkilemesi halinde, kendi mevzuatlarındaki değişiklikleri birbirlerine bildirirler.

(2.) Bu maddenin (1.2) fıkrasında işaret edilen yardım, belirli masraf türlerinin geri ödenmesi için 27 nci maddeye uygun olarak yapılan İdarî Anlaşmada yer alan özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, ücretten muaf olarak sağlanır. Bir Tarafın yetkili kurumu diğer Tarafın yetkili kurumundan ödemeyi istediğinde, ABD Doları (\$) olarak ödenecek miktarı bildirir. Bunun üzerine, ikinci kurum bu miktarı, birinci kuruma öder.

(3.) Bir Tarafın mevzuatı uyarınca açıklanması gerekmedikçe, bu Sözleşmeye göre bir Tarafa diğer Tarafa bir kimse hakkında gönderilen herhangi bir bilgi gizlidir. Bu bilgiler sadece bu Sözleşmenin uygulandığı mevzuatın yürütülmesi amacıyla kullanılır.

(4.) Taraflardan birinin bir sigorta vakasından dolayı üçüncü bir kimseden olan tazminat alacağı, bu şahsın diğer Taraf ülkesinde ikâmet etmesi halinde o ülkenin yetkili kurumu aracılığı ile

talebinin ilgiliye tebliğ edilmesi ve sonuçlarının bildirilmesi hususunda bir talepte bulunma halinde, diğer Taraf yetkili kurumu gereken işlemi yaparak bu talebi yerine getirir ve talepte bulunan Tarafın yetkili kurumuna bilgi verir.

Madde 29

Vergi, Ücret ve Harçlardan Muafiyet veya İndirim

Bir Tarafın, mevzuatının uygulanması için gerekli herhangi bir belge veya dokümanın hazırlanması ile ilgili olarak o Tarafın mevzuatınca hükme bağlanmış bulunan vergiler, konsolosluk ücretleri veya idarî harçlardan muafiyet veya bunlarla ilgili herhangi bir indirim, diğer Taraf mevzuatının uygulanması ile ilgili gerekli belge ve dokümanları da kapsar. Sözleşmenin uygulanması için gereken herhangi bir belge, diplomatik veya konsolosluk yetkililerinin onayından veya benzer formalitelerden muaftır.

Madde 30

Haberleşme Dili

Bu Sözleşmenin uygulanması için Tarafların yetkili makamları ve kurumları Türkçe ve Makedonca haberleşirler.

Madde 31

Talep, Bildiri ve İtirazların Sunulması

(1.) Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre, o Tarafın yetkili makam veya kurumuna yasal süresi içinde yapılmış olan bir yardımın ödenmesi veya yardım hakkının belirlenmesine ilişkin talep, bildiri veya itiraz, diğer Tarafın yetkili makamına ve kurumuna sunulmuş gibi kabul edilir. Aynı husus, diğer konulara ilişkin dilekçeler ile beyannameler ve itirazlar için de geçerlidir.

(2.) Bir Taraf mevzuatı uyarınca yapılan yardım talebi, diğer tarafın mevzuatı uyarınca muadil bir yardım için talep olarak kabul edilir.

(3.) 1 ve 2 nci Paragrafın uygulandığı herhangi bir durumda, talep, bildiri veya itirazın sunulduğu yetkili makam veya kurum, bunu geciktirmeksizin diğer Tarafın yetkili makam veya kurumuna iletir.

Madde 32

Yardımların Ödenmesi

Bir Tarafın yetkili kurumu, bu Sözleşmeye göre doğan parasal yükümlülüklerini kendi para birimi ile ödeyerek yerine getirir.

Madde 33

Anlaşmazlıkların Çözümü

(1.) Tarafların yetkili makamları, Taraflar arasında bu Sözleşmenin yorumu ve tatbiki nedeni ile çıkacak tüm anlaşmazlıkları müzakere yolu ile halletmeye çalışırlar.

(2.) Bir anlaşmazlığın bu şekilde altı ay içinde giderilmesi mümkün olmazsa, bu durumda anlaşmazlığın çözümü Taraflardan birinin müracaatı üzerine aşağıdaki şekilde oluşturulacak olan bir hakem heyetine devredilir.

2.1. Sözleşmeye Taraf olan her ülke, anlaşmazlığın hakem heyeti tarafından giderilmesi ile ilgili müracaatın eline geçmesinden itibaren bir ay içinde bir hakem tayin eder. Bu şekilde tayin edilen iki hakem, hakemini son olarak atayan ülkenin bu atamayı bildirmesinden itibaren iki ay içinde üçüncü bir devletin uyruğundaki bir kişiyi üçüncü hakem olarak seçer.

2.2. Sözleşmeye Taraf olan devletlerden birinin tespit edilen süre içinde hakem tayin etmemesi durumunda, diğer Taraf Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Başkanına başvurarak, hakem tayin etmesini ister. Tayin edilen iki hakemin atanacak üçüncü hakemin seçimi konusunda mutabakata varamamaları halinde, aynı şekilde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurulur.

2.3. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Başkanının Sözleşmenin Tarafı olan devletlerden birinin uyarıya gitmesi halinde, bu madde ile kendisine verilen görevler mahkemenin başkan yardımcısına ya da aynı uyarıda olma durumunun söz konusu olmadığı en yüksek dereceli hakime devredilir.

(3.) Hakem heyeti oy çokluğu ile karar verir. Heyetin kararları her iki devlet için de bağlayıcı niteliktedir. Sözleşmeye taraf olan her devlet kendisi tarafından atanan hakemin masraflarını karşılar. Diğer masraflar Sözleşmeye taraf olan ülkelerce eşit oranda karşılanır. Hakem heyeti çalışma usullerini kendisi belirler.

BÖLÜM VI GEÇİCİ VE NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 34

Geçici Hükümler

(1.) Bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tamamlanmış herhangi bir sigortalılık stresi, bu Sözleşme uyarınca bir yardım hakkının tespitinde dikkate alınır.

(2.) Bu Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten önceki bir süre için bir yardım ödenmesi hakkını vermez.

(3.) 2 nci fıkra hükmü saklı kalmak üzere, toptan ödeme yardımları hariç herhangi bir yardım; bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten önce vuku bulmuş olaylar için de uygulanır. Ancak, kazanılan haklar Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde yapılan yazılı başvurularda Sözleşmenin yürürlük tarihinden, iki yıldan sonra yapılan başvurularda ise talep tarihini takip eden aybaşından geçerli olmak üzere ödenir.

Madde 35

Sözleşmenin Yürürlüğe Girmesi ve Feshi

(1.) Taraflardan her biri diğer Tarafa Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için gerekli iç mevzuatın tamamlandığını bildirir. Sözleşme, son bildirim takip eden ikinci ayın birinci günü yürürlüğe girer.

(2.) Sözleşme yürürlüğe girdiği tarihten itibaren uygulanır. Ancak Sözleşme, Taraflardan birinin diğer Tarafa yaptığı bildiri ile feshedilebilir. Fesih, bildiri tarihini izleyen altıncı ayın sonunda geçerlilik kazanır.

(3.) Eğer Sözleşme sona ererse, Sözleşme hükümleri uyarınca kazanılmış olan haklar devam eder ve Sözleşme uyarınca sonuçlandırılmamış talepler hakkında karar vermek üzere müzakerelere girişilir. Anlaşma sağlanamaması halinde halledilmeyen taleplere ilişkin esaslar 33 üncü madde hükmü çerçevesinde çözümlenir.

Bu Sözleşme, 6.7.1998 tarihinde Üsküp'te her iki metin eşit derecede geçerli olmak üzere, Türkçe ve Makedonca dillerinde düzenlenmiş ve imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Prof. Dr. Nami ÇAĞAN

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

MAKEDONYA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Naser ZİBEKİ

Çalışma ve Sosyal Politika Bakanı